

Modern History Archives
Archiv Nainoúšaje Historyi
Fond F1/21 sprava K92

Дарагі дружа, клічым цябе на КУПАЛЛЕ,
на ВЯСНАЕ СВЯТА БУГАРУСКАГА НАРОДУ. Спажон
веку прольці нашых збіраўся ў купальскім
ноч, каб разам ухваляць ясна сонейка, што
яно нам няўсхвалянае прышо; адцячыць род-
най зямлі, што корміць-поіць нас. Усё,
што ні дзеена на Купаллі — то чароўная
магія ачышчэння ад услаўляў нашых загад,
ачышчэнне агнём, вадою, зёлкамі і, вядома ж,
роднай песняй. Кожнае слова, кожны рух тут
мае сэнс — трэба адшукаць ПАПАРАЦЬ-КВЕТКУ.
Табе можна зразумець мову раслін і зяброў,
адкрыцца табе прыкаванна скарбон роднага
края і ты спасцігнеш усё таямніцы Сусвету...

Абоўдчы Князь-Купаліш і Купалінка
запаліць сонечнае кола, павядуць цябе ў
карагоны, скокі, гульні. Смела кроч за Імі,
бо няма на Купаллі быць толькі гледачом.
Будзь напачатове, бо як загукне Купаліш у
пагоню, каб абараніцца ад хілых злодзечў,
то кожнаму трэба будзе рашуча стаць у кня-
жув дружны. І гэтак на адважна Ісці услед
за Купалінкай у пёмныя лясы гушчар, каб ад-
шукаць свая Кветку-Долга. А яшчэ не паліжуйся,
падрэжуй шчырыя словы: верш, легенду, песню
аб родным краі, — каб нам у сумоўі ля вог-
нішча знайсці паміж сабой паразуменне.

Дык збірайся ж, дружа! Не дамо паваскуць
купальскаму Вогнішчу !

ОЙ, РАНА НА ІВАНА

Павольна $\text{♩} = 56$
Сола ♩

Ой, ра-на на Ива- на. Хор Ой, ра-на на Ива- на. Про-ці Ива-
но-чка ма- ла, ой, ра- па на Ива- на. Ой, ра-на на Ива-на

Ой, РАНА НА ІВАНА.
Проці Івана ночка мала.
Ой, рана на Івана.

Ой, рана на Івана.
Дзе, Купала, начавала?
Ой, рана на Івана.

Ой, рана на Івана.
Начавала у чыстым полі.
Ой, рана на Івана.

Ой, рана на Івана.
Чым, Купала, вячэрала?
Ой, рана на Івана.

Ой, рана на Івана.
Вячэрала белым сырам.
Ой, рана на Івана.

Ой, рана на Івана.
Чым, Купала, запівала?
Ой, рана на Івана.

Ой, рана на Івана.
Запівала гарэліцай.
Ой, рана на Івана.

Зап. Г.Шітовіч у 1947г.
ад удзельніц хору в.Палуж
Краснапольскага р., Магілёў-
скай вобл.

КУПАЛІНКА

Умерана $\text{♩} = 92$
Сола

Музыкальная партитура для голосу. Два голосових стовпці. Підписи: Умерана $\text{♩} = 92$, Сола. Текст пісні: Ку- па- лі- нка, ку- па- лі- нка, щё- мна- я но- чка, щё- мна- я но- чка, дзе ж тва- я до- чка?

КУПАЛІНКА

Купалінка, купалінка,

Щёмная ночка,

Щёмная ночка,

Дзе ж твая дочка?

Мая дочка у садочку

Ружу, ружу поліць,

Ружу, ружу поліць,

Белы ручкі коліць.

Кветачкі рвець, кветачкі рвець,

Вяночки звіае,

Вяночки звіае,

Слэзкі праліае.

Зап. Ул. Тэраўскі у Чэрвень-
скім р., Мінскай вобл.

КУПАЛЕНКА

Умерана

Ку- па- ля-лє, на се- на-жа-ці мя-ду-на-чка, ку-па-ля-лє!

КУПАЛЯЛЄ, НА СЕНАЖАЦІ МЯДУНАЧКА, КУПАЛЯЛЄ!

Купалялє, там кукавала зязюлечка, купалялє!

Купалялє, як кукавала, праўду казала, купалялє!

Купалялє, а што казала, не ўсім то знаці, купалялє!

Купалялє, Янка Марыську хоча узяці, купалялє!

Купалялє, не буду браці - не ўмее жаці, купалялє!

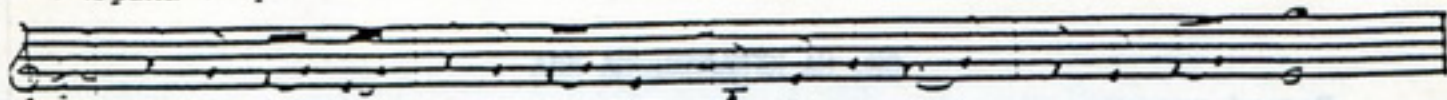
Купалялє, выйдзе на ніўку толькі ляжаці, купалялє!

Купалялє, сярпом махае вышэй ад сябе, купалялє!

Зап. Р.Р.Шырмам у 1934г. ад Ма-
ры Скурко ў в.Навасёлкі, Пастаў-
скага: павета.

ХАЦІЎ ЧЫЖЫК ПА ВУЛІЦЫ

Умерана скоро

Ха-цiу чы-жык па ву-лі-цы, ра-на, ра-на, па ву-лі-цы.

ХАЦІЎ ЧЫЖЫК ПА ВУЛІЦЫ,

Рана, рана, па вуліцы, У свякроўкі папрашуся,

Прасіў дзевак на купалле,

Рана, рана, папрашуся,

Рана, рана, на купалле А свёкарку пакланяся,

— Вам, дзеванькі, свая воля,

Рана, рана, пакланяся,

Рана, рана, свая воля. А мілага не баюся,

Маладзiчкам волі нету,

Рана, рана, не баюся,

Рана, рана, волі нету:

Сама пайду на купалле,

Дзіця плача ў калысцы,

Рана, рана, на купалле.

Рана, рана, у калысцы:

Мілы журыць ў белым ложку,

Рана, рана, у белым ложку;

Свёкар журыць у запечку,

Рана, рана, у запечку;

А свякроўка — проці печы,

Рана, рана, проці печы.

— Я дзіцяцю пакальшу,

Рана, рана, пакальшу,

Запісана Р. Р. Ширмам у 1940 г. ад Вольгі
Григаровіч у в. Апецкі Стаўцоўскага р-на
Мінскай вобласці.

ТО-ТО-ТО! ЧАМУ, СЕЛЯЗЕНЬ

Рухава

(3+2)

(2+2+1)

(3+2)

То- то-то! Ча-му, се-ля-зень. смуцён, не-вя-сёл? То- то- то!

ТО-ТО-ТО!

- Чаму, селязень,

Смуцён, невясёл?

То-то-то! †

- А як жа мне быць,

Вясёламу жыць?

Учора звечара

Вутачка была,-

Сягоння рана

Застралёная.

- Чаму, кавалер,

Смуцён, невясёл?

- А як жа мне быць,

Вясёламу жыць?

Учора звечара

З міленькай гуляў.

Сягоння рана

Заручоная.

† Прыпевам "То-то-то" пачынаецца і канчаецца кожная страфа.

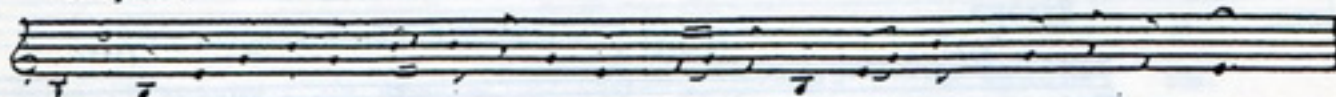
Зап. А.Грыневіч на пачатку ХХст.

у Ашмянскім р., Гродзенскай

воўл.

ДАЙШЕ Ж МНЕ РАДУ

Умрана

О-ю-ля-лю! Дай-це ж мне раду пад маю ула-ду. О-ю-ля-лю!

ДАЙШЕ Ж МНЕ РАДУ

О-ю-ля-лю!

Дайце ж мне раду

Пад маю Уладу.

О-ю-ля-лю! *

Хто ж табе рада?

Млоды Ігнальна?

Што ж мне па гэтым,

Па даўганосым?

Дайце ж мне раду

Пад маю Уладу.

Хто ж табе рада?

Млоды Мапейка?

Што ж мне па гэтым,

Да па пыбатым?

Яго люблю я,

За яго пайду.

* Прыпевам "О-ю-ля-лю" пачынаецца і канчаецца
кожная страфа.

Зап. А.Грыневіч на пачатку XX ст.
ад Францішка Цехановіча ў в.Па-
ляны Ашмянскага р., Гродзенскай
вообл.

У ЦЁМНЫМ ЛЕСЕ ГАМАНІНА

Пэважна, спакваля ♩.=42

У цёмным ле-се, у цёмным ле-се га-ма-ні-на, га-ма-ні-на.

Выконваецца двума-п'яцю групамі галасоў у форме бяспоняга канону з элементамі бурдоны, Узор народнай поліфоніі, заснаваны на прынятых імітацыі па унісон (актаву). Наступныя галасы пачынаюць спяваць пасля заканчэння палова-форзула.

У ЦЁМНЫМ ЛЕСЕ ГАМАНІНА

У цёмным лесе,
У цёмным лесе гаманіна,
Гаманіна.

Сасна з елью,
Сасна з елью гаварыла,
Гаварыла:

Сасна з елью,
Сасна з елью гаварыла,
Гаварыла:

Шчаслівая,
Шчаслівая тая маці,
Тая маці,

Нятчасная,
Нятчасная тая маці,
Тая маці,

У каторай,
У каторай дачок многа,
Дачок многа.

У каторай,
У каторай сыноў многа,
Сыноў многа.

Штосуботы,
Штосуботы сваты едуць,
Сваты едуць.

Штосуботы,
Штосуботы хахлы дзяруць,
Хахлы дзяруць.

Штонядзелю,
Штонядзелю свацзён йграць,
Свацзён йграць!

Штонядзелю,
Штонядзелю на суд едуць,
На суд едуць.

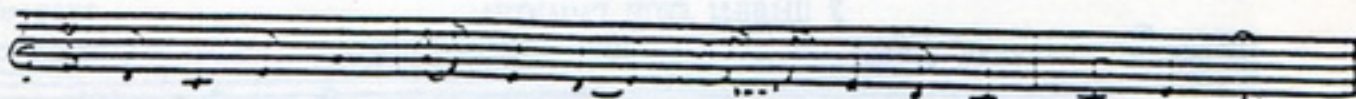
Зап. К.П.Кабанікаў у 1976р.
у в.Сякераўшчына Полацкага р.
Віцебскай вобл. ад групы
жыгчын.

У цёмным лесе,
У цёмным лесе гаманіна,
Гаманіна.

Расшыфроўка і вываданне канона
У.І.Раговіча.

ПЕРАЦ ПЯТРОМ

Умерана

Пе-рад Пя-тром пя-тым днём дзеу-кі зё-лкі збі-ра-лі.

ПЕРАЦ ПЯТРОМ ПИТЬМ ДНЕМ

Дзеўкі зёлкі збіралі,

Дзеўкі зёлкі збіралі,

Да караля паслалі.

Кароль зёлак не пазнаў,

Каралеўне адаслаў.

Каралеўна пазнала,

Карэля дурнем назвала:

— Гэта зёлкі цар-зелле,

Дзявоцкае вяселле,

Дзявоцкае каханне,

А хлопчыкам уздыханне!

Запісана Р.Р.Шырмам у 1928 г. ад дзяўчат у
ваколіцах г. Ашмянны і м-ка Свір.

Широка \downarrow = 48

ДУБРАВУШКА ЗЕЛІНАЯ

Ду-бра-ву-шка, Ду-бра-ву-шка зе-ля-на-я, зе-ля-на-я.

Виконвається двома-п'ятьма групами галасоу у формі олсконнага канону з эле-ментамі сурдону. Наступныя галасы пачынаюць спяваць пасля закатавання напе-

ДУБРАВУШКА ЗЕЛІНАЯ

- Дубравушка,
Дубравушка зеляная,
Зеляная.

Далёкія,
Далёкія, багатня,
Багатня.

Чаго рана,
Чаго рана зашумела,
Зашумела?

У няцзелю,
У няцзелю з мядовачкай,
З мядовачкай.

- А як за мне,
А як за мне не шумці,
Не шумці?

У паняцзелах,
У паняцзелах за дзевачкай,
За дзевачкай.

Буйны вепер,
Буйны вепер павявае,
Павявае.

Эп. К. П. Кабатнікаў у 1976г.
у в. Сякераўшчына Полацкага р.
Віцебскай вобл. ад групы
жанчы.
Расшыфроўка і чатапыя напева
І. І. Раговіча.

Дробны дошчык,
Дробны дошчык паківае,
Паківае.

- Малая,
Малая дзячынчэчка,
Дзячынчэчка.

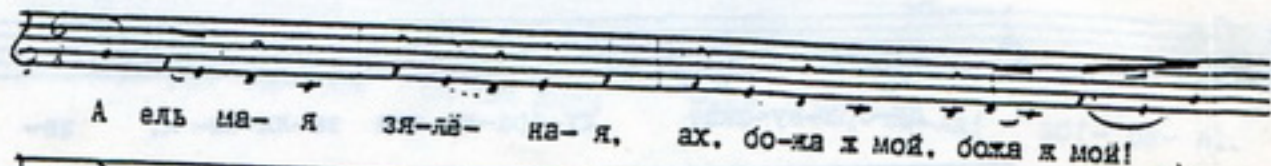
Чаго рана,
Чаго рана заплакала,
Заплакала?

- А як за мне,
А як за мне не плакаці,
Не плакаці?

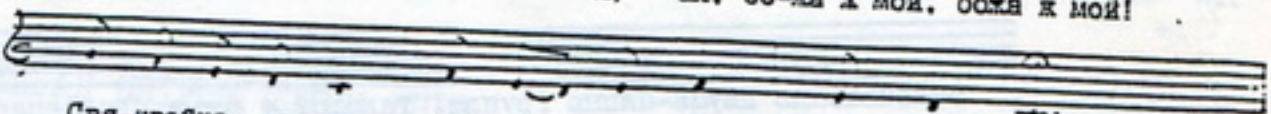
Былі сваты,
Былі сваты далёкія,
Далёкія.

А ЕЛЬ МАЯ ЗЯЛЁНАЯ

Умерана

А ель ма-я зя-лё-на-я, ах, бо-жа ж мой, божа ж мой!

Свя-кроўка ма-я ша-лё-на-я, бо-жа ж мой!

А ЕЛЬ МАЯ ЗЯЛЁНАЯ

— Сяякроўка-матка, я не вутачка,

Ах, божа ж мой,

Ах, божа ж мой,

Божа ж мой!

Божа ж мой!

Сяякроўка мая шалёная, Я не вутачка — на моры бяліць,

Божа ж мой!

Божа ж мой!

Загадала мне ў няцзельку рабіць,

Ах, божа ж мой,

Я не вутачка — на моры бяліць,

Божа ж мой!

У няцзельку рабіць, адзёжку памыць,

Ах, божа ж мой,

Божа ж мой!

Божа ж мой!

Адзёжку памыць, на моры бяліць,

Я не мясячык — на лесе сушыць,

Ах, божа ж мой,

Божа ж мой!

Божа ж мой!

На моры бяліць, на лесе сушыць,

Я не звёздачка — па небе катаць,

Божа ж мой!

Ах, божа ж мой,

На лесе сушыць, па небе катаць, Божа ж мой!

Ах, божа ж мой,

Дый не мышка я — у арэшак складаць,

Божа ж мой!

Божа ж мой!

Па небе катаць, у арэшак складаць,

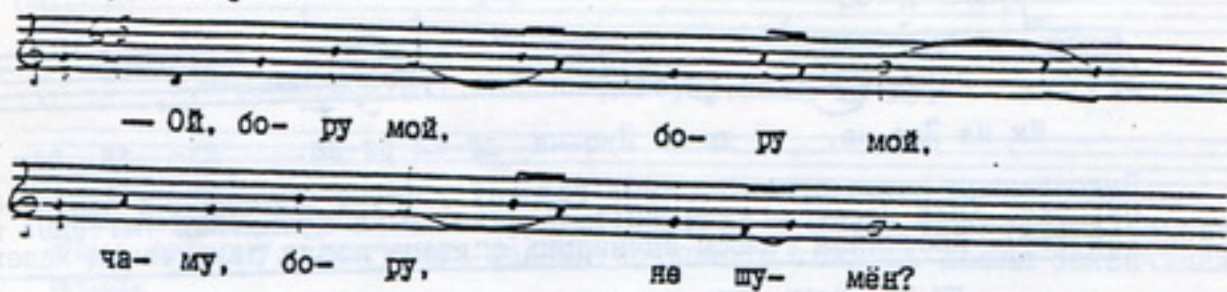
Божа ж мой!

Запісана Р.Р.Шырмам у 1934 г. ад дзяўчат

у в. Ласіца, Пастаўскага павета.

ОЙ, БОРУ МОЙ

Стримана $\downarrow = 76$

— Ой, бо- ру мой, бо- ру мой,

ча- му, бо- ру, не шу- мён?

Ой, БОРУ МОЙ

— Ой, бору мой, бору мой,
Чам, бору, не шумён?

— Як мне, бору, шумну быць,
У мяне, бору, пташак нет.

Адна была зязюля,
Адна была шэрая.

Адна была й шэрая,
Туў арлы задралі.

Арол сабе на пер'я;
Сакол сабе на мяса!

— Ой, двору мой, двору мой,
Чаму, двору, не мяцён?

— Як мне, двору, мяцён быць,
У мяне, двору, дзевак нет.

Адна была Марусічка,
Адна была й молада.

Адна была й молада,
Туў сваты павязлі.

Сваты сабе на гульню,
Янка сабе за жану.

Зап. М. Чуркін у 1909 г. ад Анны
Піліпёнкавай (36 г.) у в. Завулкі,
Міёрскага р., Віцебскай вобл.

Як на Іва-на, як на Іва-на ду-жа ра-на, ду- жа ра- на.

Виконвоєна двома-п'ятью групами галасоу у формі бясконцага канону з элементам бурдону, Узор народнай поліфоніі, заснаваны на прынцыпах імітацыі ва унісон (актаву). Паступныя галасы пачынаюць спяваць пасля заканчэння напева-фрмулы.

ЯК НА ІВАНА ДУЖА РАНА

Як на Івана,
Як на Івана дужа рана,
Дужа рана.

Будзе мяне,
Будзе мяне муштравані,
Муштравані.

Дужа рана,
Дужа рана сонна йграла,
Сонна йграла.

- Сумеі, дзеўка,
Сумеі, дзеўка, адказані,
Адказані:

Ой, там дзеўка,
Ой, там дзеўка воду брала,
Воду брала.

"Шэры гусі,
Шэры гусі наляцелі,
Наляцелі.

А прыйшло к ёй,
А прыйшло к ёй два малойшы,
Два малойшы.

Светлу воду,
Светлу воду замуцілі,
Замуцілі.

- Будзем дзеўка,
Будзем дзеўка хартавані,
Хартавані.

Я й малода,
Я й малода прастаяла,
Прастаяла.

Усё ту воду,
Усё ту воду вылівані,
Вылівані.

Пакуль вада,
Пакуль вада светла стала,
Светла стала".

- Ой вы, малышы,
Ой вы, малышы, не хартуйце,
Не хартуйце.

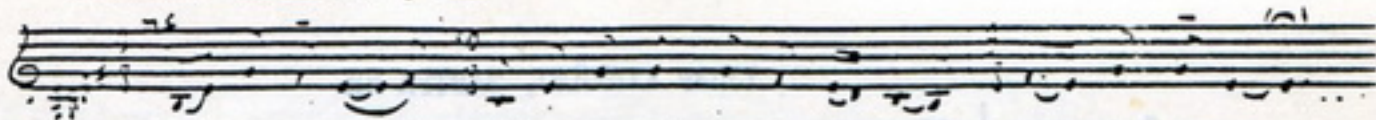
Усё ту воду,
Усё ту воду не выліце,
Не выліце.

Мая вада,
Мая вада гаратная,
Гаратная.

Мая мамка,
Мая мамка нерадная,
Нерадная.

Зап. К.П.Кабашнікаў у 1976г.
у з. Яхераўшчына Полацкага р.
Віцебскай вобл. ад групы
жанчын.
Расшыфроўка і вытаня напева
У.І.Раговіча.

Павална, спакваля ♩.=44

Пой-дем, дзеўкі, пойдем, дзеўкі, каля са-ду, ка- ля са-ду.

Выконваецца двума-цімамі групамі галасоў у форме бяскопшага канону з эле-
тамі бурдону. Наступныя галасы пачынаюць спяваць пасля заканчэння напева-
муды.

ПОЙДЗЕМ, ДЗЕУКІ, КАЛЯ САДУ

Пойдем, дзеўкі,
Пойдем, дзеўкі, каля саду,
Каля саду.

Сваім малым,
Сваім малым на дасаду,
На дасаду.

Няхай малыны,
Няхай малыны дзівушца,
Дзівушца.

Што дзевачкі,
Што дзевачкі красушца,
Красушца.

Ну якое,
Ну якое дзіваванне,
Дзіваванне.

Небольшое
Дзявоцкае красаванне,
Красаванне.

Зап.: К.П.Кабашнікаў у 1976
у в.Сякераўшчына Полацкага
Віцебскай вобл. ад групы
жанчын.
Расшыфроўка і натацыя напе
у.І.Раговіча.

ТЭПЭР КУПАЙЛЮ, ЗАВТРА ЯН

Стрымана $\text{♩} = 80$

Тэ- пэр Ку- пай- ло, за- втра Ян,
да хо- дім ді- во- чкы в зэ- лён гай.

The image shows a musical score for a song. It consists of two staves. The top staff is a treble clef with a 6/8 time signature. The bottom staff is a bass clef. The tempo is marked as 'Стрымана' (Moderato) with a quarter note equal to 80 beats per minute. The lyrics are written below the notes.

ТЭПЭР КУПАЙЛЮ, ЗАВТРА ЯН,
Да ходім дівочки в зёлён гай.

Да повём дівочки вэночки,
Святому Яну, Купайлу.

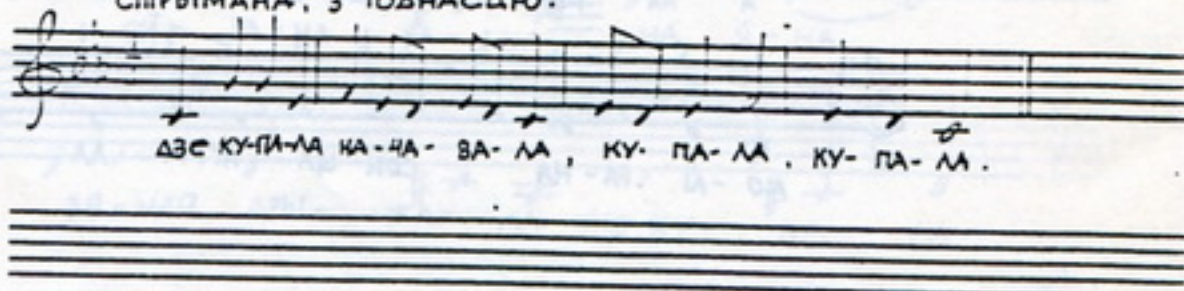
Да й святому Яну, Купайлу,
Молодой дівоньцы к вэнчанню.

Да й усім дівочкам із лозы,
Молодой дівоньцы із рожы.

Мблoday дівоньцы із рожы,
Як і тіме замуж — наложьць.

Зап. У.І.Раговіч у 1988г.
у в.Дабраслаўка Пінскага р.
ад фальклорна-этнаграфічнага
ансамбля.

СПРЫМАНА, З ГОДНАСЦЮ.

- Дзе Купала начавала ?
Купала, Купала^I
- Начавала ў цёмным лесе.
- Чым, Купала, вячэрала ?
- Вячэрала ціхай песняй.
- З кім вячэру ты дзяліла ?
- Я дзяліла з яснай зоркай.
З яснай зоркай, знічкай светлай,
знічкай светлай, з долей горкай.
- Што сабе пад голаў клала?
- Клала Папараці кветку.
- Што прысніла ты, Купала?
- Я прысніла бедных дзетак,
што згубілі родну хатку,
Родну хатку, зямлю-матку,
што забылі сваю песню.
Мая песня ў цёмным лесе.
- Хто ж цяпер яе спявае ?
- Той, хто любіць родны край.

I. Паўтараецца пасля кожнага радка

РУХАВА

А НА ІВА-НА СОН-ЦА ІГРА-ЛА,
ЛЮ-ЛІ РА-НА, СОН-ЦА ІГРА-ЛА.

ПОЛІ

А на Івана сонца яграла,
Лялі рана, сонца яграла
Пасля Івана перастала.
Хадзіў чыжык па вуліцы,
Клікаў дзевак на Купалле.
Вам, дзевачкі, свая воля.
Малалочкам волі нету
Мало дзіця ў калыбелі,
Ліхі мужык на пасцелі,
Бурны свёкар на покуце,
А свякроўка проціў печы.
Я ж, малода, прыгадаю,
Мало дзіця прыкамышу,
Ліха мужа перапрошу,
А свякорку пакаруся,
А свякроўцы пакланюся.
Сама пайду на Купалле,
А з Купалля на гулянне.
Покуль млада сабралася
Купальнічка разыйшлася.

.Р.

эпа

І. "Лялі рана" паўтараецца з другой часткай кожнага радка

НАПЕЎНА

ОЙ, РА-НА, РА-НА НА Я-НА
ЗЯ-МЛЯ ДРЫ-ЖА-ЛА З КУ-ПА-ЛА.

Ой, рана, рана на Яна
 Зямля дрыжала з Купала.
 Дзеванкі рвалі, не зналі,
 Ныжкае крапівы нарвалі.
 Ныжкае крапівы нарвалі,
 Да самога караля паслалі.
 Кароль таго зеллейка не увазнаў,
 Да каралеўнае адаслаў
 Каралеўна зеллейка пазнала,
 Яна яго Купаллем назвала.
 Дарагое зеллейка Купала
 Тое дзявочае Умыванне.
 Ды весела дзевачкам жыта жаць,
 Ды цяжэнька хлопчыкам Пятра ждаць.
 Ды весела дзевачкам пажаўшы,
 Ды цяжэнька хлопчыкам прыждаўшы.

ГУЛЬНЯ "Я В А Р "

- Явар, яваровы людзі
Што вы тут рабілі ?
— Мы рабілі моста
На пана староста.
Цешачкамі застаўлялі
Аднаго нам пакідалі.
Перша капуста,
Друга распуста,
Перша малявана,
Друга затрымана!

Удзельнікі гульні выбіраюць дваіх "на вароты". Усе астатнія бяруцца за рукі, як у карагодзе, ходзяць спяваюць. Пры слове "затрымана" запяняюць таго, хто трапіў "пад вароты". Затрыманы становіцца за тым ці іншым "на варотах". Такім чынам у час гульні ўтвараюцца дзве групы, якія ў канцы мераўца сілаю.

ГУЛЬНЯ "ШУЛЯК"

- Шуляк, шуляк, што ты робіш ?
- Ямку капаю.
- Навошта табе ямка ?
- М'яса варыці.
- Навошта табе мяса?
- Дзяцей карміці.
- А дзе ты мяса возьмеш ?
- А ў цябе за спіноў.
- А я не дам!
- А я вазьму!
- М'яса хачу!
- Зьеш жабу на гарчу!

Гуляючыя ў гэту гульню выбіраюць са свайго асяроддзя "Матку" і "Шуляка". "Матка" становіцца спераду, а за ёй ў лінію астатнія ўдзельнікі гульні, моцна трымаючы адзін аднаго за пояс. "Шуляк" садзіцца на кукішкі перад "Маткаю" капае ямку; адбываецца вышэй прыведзеная размова.

Са словамі "А я вазьму" "Шуляк" кідаецца лавіць апошняга. "Матка" з імкнецца не далусіць гэтага. Уся чарада кідаецца з боку ў бок. Усе сочаць за рукамі "Шуляка". Злоўлены ўдзельнік гульні адыходзіць убок. "Шуляк" такім чынам стараецца пералавіць усіх.

ПОДАЛЬСЬКІЯ Г. ПЕТРОВСЬКІЯ ПІСНІ

З М Е С Т

З А П Р А Ш Э Н Н Ё

Ой, рана на Івана

Купалінка

Ой, пойдзем, сястрыцы

Купалляле!

Ой, на Купалле, на Яна

Халзіт чыжык па вуліцы

Перад Пятром пятым днём

А ель мая зялёная

То-то-то!

Дышце ж мне раду

Ой, богу мой

Як на Івана дужа рэня

У цёмны лесе гаманіа

Дубравушка зеляная

Пойдзем, дзеўкі, каля саду

Тэпэр Купайло, завтра Ян

Дзе Купала, начавала

А на Івана сонца Яграла

Ой, рана, рана на Яна

Гульня "Явар"

Гульня "Шуляк"